

A chat about CHADS₂

Over de antitrombotische behandeling bij atriumfibrilleren

Wim Opstelten, Stefan Visscher, Jan van Lieshout

Atriumfibrilleren komt vooral voor bij ouderen en is vaak gerelateerd aan andere cardiovasculaire aandoeningen, zoals hypertensie en hartfalen. De belangrijkste complicatie van atriumfibrilleren is het optreden van een TIA of CVA. Cumarinederivaten en trombocytenaggregatieremmers helpen dit te voorkomen. De eerste zijn effectiever, de tweede hebben minder bijwerkingen. De keuze wordt daarom bepaald door het jaarlijkse absolute risico op een TIA of CVA: is dit kleiner dan 4%, dan worden trombocytenaggregatieremmers geadviseerd, bij een hoger risico cumarinederivaten. De herziene NHG-Standaard Atriumfibrilleren baseert de schatting van dit risico op de CHADS₂-score. De aanwezigheid van hartfalen, hypertensie, leeftijd ouder dan 75 jaar en diabetes dragen ieder 1 punt aan deze score bij en een eerder doorgemaakt TIA of CVA 2 punten. De score kan dus maximaal 6 bedragen. Bij een score van 0 of 1 adviseert de huisarts trombocytenaggregatieremmers, bij een hogere score cumarinederivaten.

Met de LINH-data over 2008 bepaalden we de prevalentie van atriumfibrilleren (ICPC K78) en classificeerden we de patiënten met atriumfibrilleren op basis van hun CHADS₂-score. Vervolgens bepaalden we per CHADS₂-klasse het percentage patiënten dat een cumarinederivaat kreeg voorgeschreven.

Prevalentie

De prevalentie van atriumfibrilleren bedroeg in de leeftijdsgroep van 65 tot 75 jaar 2,6% (95%-BI 2,4 tot 2,9%) en onder 75-plussers 5,9% (5,4 tot 6,4%). De prevalentie verschilde niet statistisch significant tussen mannen en vrouwen. Meer dan driekwart van de patiënten heeft relevante cardiovasculaire comorbiditeit. Vooral hypertensie en atriumfibrilleren gaan vaak samen. Bijna een kwart van de patiënten heeft ook diabetes. (Tabel 1.)

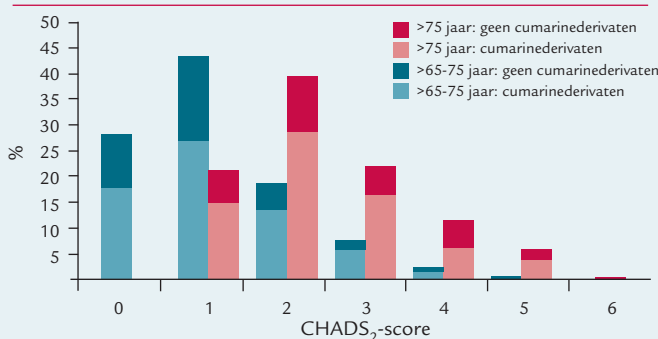
CHADS₂-score

Van alle 65-plussers had 41% een CHADS₂-score van 0 of 1 en 59% een score van 2 of hoger. De gemiddelde score in de groep van 65 tot 75 jaar bedroeg 1,1 en in de groep ouder dan 75 jaar 2,4.

Cumarinederivaten

Van alle patiënten met een CHADS₂-score van 0 of 1 kreeg 65% een cumarinederivaat.

Figuur 1 Prescriptie van cumarinederivaten in relatie tot CHADS₂-score en leeftijd.

De hoogte van de kolommen geeft de procentuele verdeling aan van de patiënten over de verschillende CHADS₂-scores (blauw: 65-75 jaar; rood: > 75 jaar); binnen de kolommen geeft de lichte kleur het aandeel patiënten weer dat een cumarinederivaat gebruikte.

rinederivaat (figuur 1). Op grond van hun lage risico op een TIA of CVA zou volgens de herziene NHG-Standaard echter een trombocytenaggregatieremmer volstaan. Van degenen met een CHADS₂-score van 2 of hoger kreeg 29% geen cumarinederivaat, terwijl dit bij hen wel is geïndiceerd.

Het relatief hoge percentage patiënten met een lage CHADS₂-score die toch een cumarinederivaat kregen kan deels worden verklaard door de aanbevelingen in de vorige NHG-Standaard. Deze adviseerde om ook bij de aanwezigheid van slechts 1 risicofactor (hypertensie, diabetes, hartfalen en ook coronaire hartziekte) een cumarinederivaat voor te schrijven. In de onderzochte populatie betrof dit 199 patiënten, van wie 113 (57%) inderdaad een cumarinederivaat gebruikten.

Deze cijfers laten zien dat er reden is om de antitrombotische behandeling bij patiënten met atriumfibrilleren nog eens kritisch tegen het licht te houden.

Tabel 1 Prevalentie en comorbiditeit van patiënten met atriumfibrilleren

	65-75 jaar				> 75 jaar			
	Mannen (n = 7000)		Vrouwen (n = 7665)		Mannen (n = 3968)		Vrouwen (n = 6343)	
Totaal aantal patiënten met atriumfibrilleren (prevalentie in percentage)	211	3%	174	2,3%	242	6,1%	365	5,8%
<i>Comorbiditeit (aantal, % van totaal)</i>								
- Coronaire hartziekte	42	20%	29	17%	54	22%	91	25%
- Hartfalen	36	17%	34	20%	74	31%	138	38%
- Hypertensie	105	50%	114	66%	124	51%	220	60%
- Eerder TIA/CVA	20	10%	11	6%	42	17%	53	15%
- Diabetes mellitus	45	21%	38	22%	58	24%	84	23%

Deze analyses zijn uitgevoerd met gegevens uit het Landelijk Informatie Netwerk Huisartsenzorg (LINH). LINH is een project van NIVEL, IQ Healthcare, LHV en NHG en maakt gebruik van gegevens uit de elektronische patiëntendossiers van deelnemende huisartsen. Voor de hier beschreven analyses zijn data gebruikt over 2008 van 49 praktijken met ruim 187.000 ingeschreven patiënten. Reacties naar info@linh.nl of w.opstelten@nhg.org.